

ԱՐԵՊ ԼՈՒՍԻՆՅԱՆ, ԿԱՐԻՆԵ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶՈՒՄ

5-6 ՏԱՐԵԿԱՆ
ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

ՊԻԵՍՆԵՐ, ԵՐԳԵՐ, ՊԱՐԵՐ, ԽԱԴԵՐ

Ե Ր Ե Վ Ա Ն 2 0 0 9

ՀՏԴ 373:78
ԳՄԴ 74.1+85.31
L 968

*Հաստատված է ԿԳՆ
Կրթության ազգային ինստիտուտի կողմից*

ԼՈՒՍԻՆՅԱՆ ԱՐԵԳ, ՂԱԶԱՐՅԱՆ ԿԱՐԻՆԵ

L 968 ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶՈՒՄ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ/ Պիեսներ, երգեր, պարեր, խաղեր
5–6 տարեկան երեխաների համար./ Եր.: «Զանգակ-97», 2009. - 220 էջ, նոտա, տեքստ:

Ձեռնարկում զետեղված ստեղծագործությունները նպատակամիտված են 5-6 տարեկան երեխաների երաժշտական դաստիարակության խնդիրներին և ընդգրկում են գործունեության բոլոր տեսակները՝ երաժշտության ունկնդրում, երգեցողություն, երաժշտառիթմական շարժում, պարեր և խաղեր:

Ձեռնարկը հասցեագրված է նախադպրոցական հաստատությունների ավագ խմբերի, ինչպես նաև դպրոցի նախապատրաստմանն ուղղված կարճաժամկետ փորձնական ծրագրով ընդգրկված խմբերում աշխատող դաստիարակներին և տարրական դասարաններում «Երաժշտություն» առարկան դասավանդող մասնագետներին:

ԳՄԴ 74.1+85.31

ISMN 979-0-9013401-3-8
ISBN 978-0-99941-1-625-6

© Լուսինյան Ա., Ղազարյան Կ., 2009 թ.
© «Զանգակ-97», 2009 թ.

ԵՐԿՈՒ ԽՈՍՔ

«Երաժշտությունը մանկապարտեզում» ուսումնական ձեռնարկում, ամփոփված է 5–6 տարեկան երեխաների կրթական համալիր ծրագրի «Երաժշտական դաստիարակություն» թեմայով նախատեսված նյութերի ընտրանին:

Ձեռնարկը կազմված է այնպես, որ երաժշտական նյութը բաշխվի ըստ եռամսյակների և գործունեության տեսակների՝ երաժշտության ունկնդրում, երգեցողություն, երաժշտառիթմական շարժում՝ պար և խաղ: Ձեռնարկում տրված են մեթոդական ցուցումներ յուրաքանչյուր գործունեության տեսակի վերաբերյալ. հավատացած ենք, որ դրանք էապես կօգնեն մասնագետներին ճիշտ կողմնորոշվելու աշխատանքները կազմակերպելիս:

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՑՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՈՒՆԿՆԴՐՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

- Ընտելացնել երեխաներին՝ ուշադիր լսելու ստեղծագործությունները և պատմել իրենց տպավորությունները:
- Արթնացնել հետաքրքրություն վոկալ և գործիքային երաժշտության հանդեպ:
- Հետաքրքրություն առաջացնել ժողովրդական, դասական և ժամանակակից երաժշտության հանդեպ, որոնք կատարվում են մենակատարի, երգչախմբի և նվագարանային տարբեր խմբերի միջոցով:
- Ընտելացնել մտապահել ստեղծագործությունը նախանվագից և ավարտից, մեղեդուց և առանձին ֆրագմենտից, մասերից:
- Ձարգացնել երաժշտության բնույթը և արտահայտչամիջոցները տարբերելու կարողությունը՝ արտահայտել սեփական կարծիքը, տարբերել նաև երաժշտական երկի երկմաս ձևը:
- Տարբերել երգային, պարային և քայլերգային ժանրերը:
- Ձարգացնել երաժշտական ստեղծագործությունները համեմատելու, նմանությունը և տարբերությունը գտնելու կարողությունը:
- Ցանկություն առաջացնել պարբերաբար ունկնդրել սիրված ստեղծագործությունները:
- Ծանոթացնել հայկական ժողովրդական երաժշտության լավագույն մանկական ստեղծագործություններին:
- Ըստ հնչերանգի՝ ճանաչել և տարբերել դասական և ժողովրդական նվագարանները:

ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

- Ձարգացնել ունկնդրած երգերի բովանդակության և բնույթի մասին ինքնուրույն, սեփական բառերով արտահայտվելու կարողությունը:
- Ընտելացնել երեխաներին երգերի՝ թեթև ձայնով, սահուն արտահայտիչ, առանց լարվածության կատարմանը:
- Սովորեցնել շունչ վերցնել երաժշտական ֆրագմենտի միջև:
- Շարունակել սովորեցնել արտահայտիչ արտասանել բառերը:
- Սովորեցնել միասին սկսել և ավարտել երգը, արտահայտիչ կատարել մեղեդին, երգել մեծահասակների հետ՝ առանց նվագակցության և ինքնուրույն՝ նվագակցությամբ:
- Խթանել նախկինում սովորած երգերի վերհիշումը և կատարումը, լսողությամբ տարբերել մաքուր հնչերանգով և սխալ երգեցողությունը, երգելիս պահպանել ճիշտ կեցվածք՝ նստել ուղիղ, ազատ պահել գլուխն ու իրանը:
- Շարունակել զարգացնել երաժշտագագայական ընկալումները՝ հնչյունի բարձրությունը, ռիթմական պատկերները, ուժգնությունը, տեմբրային լսողությունը:
- Խթանել սովորած երգերի բնույթին և բովանդակությանը համապատասխան շարժումների կատարումը:

ԵՐԱԺՇՏԱՌԻԹՄԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՊԱՐԵՐ, ԽԱՂԵՐ

- Երաժշտառիթմական շարժումները յուրացվում են ինչպես երաժշտական դաստիարակության ընդհանուր, այնպես էլ հատուկ կրթական խնդիրների իրականացման ընթացքում: Դրանք են՝
- Երաժշտության ընկալում, երաժշտառիթմական զգացողության զարգացում և դրա հետ կապված շարժումների ռիթմայնություն:
 - Երեխաների շարժումների համաձայնեցում երաժշտական ստեղծագործության բնույթին և առավել վառ արտահայտչամիջոցներին, տարածական և ժամանակային կողմնորոշիչների զարգացում:
 - Երեխաների երաժշտառիթմական կարողությունների և հմտությունների ձևավորում խաղերի, պարերի և վարժությունների միջոցով:
 - Գեղարվեստի զգացողության և ստեղծագործական ընդունակությունների զարգացում:
- Երաժշտառիթմական շարժման ծրագրային հիմնական պահանջներն են՝ երաժշտառիթմական վարժությունների և խաղերի միջոցով արթնացնել երեխաների հետաքրքրությունը երաժշտության հանդեպ, զարգացնել նրանց երաժշտական ընդունակությունները, օգնել նրանց ընկալելու երաժշտությունն ամբողջապես և զգացմունքային կերպով: Դրանք բավարարելու համար երեխաները պետք է յուրացնեն հետևյալ կարողությունները՝
1. Շարժումները սկսել և ավարտել երաժշտության հետ միասին:
 2. Շարժումները համաձայնեցնել երաժշտության բնույթին (աշխույժ, հանգիստ), ռեգիստրի փոփոխությանը (վերևի, ներքևի), տեմպին (արագ, դանդաղ), ուժգնությանը (ուժեղ, մեղմ), երաժշտական ստեղծագործության ձևին (մեկմասանի, երկմասանի):
 3. Կատարել հիմնական շարժումները (քայլ, վազք, ցատկ):
 4. Կատարել մարմնամարզական վարժություններ (դրոշակով, թաշկինակով, չխշխկաններով) և շարափոխում:
 5. Կատարել կերպարային և պարային շարժումներ:

ԱՌԱՋԻՆ ԵՌԱՍՄՅԱԿ
ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ՈՒՆԿՆԴՐՈՒՄ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Խոսք՝ Միքայել Նալբանդյանի

Երաժշտ.՝ Բարսեղ Կանաչյանի
Նվագակցությունը՝ Արեգ Լուսինյանի

Maestoso

Piano *f*

Մեր հայ-րե - նիք, ա - զատ, ան - կախ, Որ պիտ ապ - ըի դա - ըե - դար,

mf

Յուր որ - դի - քը արդ կան - չում է, Ա - զատ, ան - կախ Հա - յաս - տան:

1.

2. Coda.
 Ա-զատ,ան-կախ չա-յաս-տան: // Ա - զա - տու - թյան կը - զոհ - վի:

2. Coda.
 cresc. f

Dal $\text{\$}$ *Led.* *

Մեր հայրենիք՝ ազատ անկախ,
 Որ պիտ ապրի դարեդար,
 Յուր որդիքը արդ կանչում է,
 Ազատ, անկախ Հայաստան:

Ահա, եղբայր, քեզ մի դրոշ,
 Որ իմ ձեռքով գործեցի,
 Գիշերները ես քուն չեղա,
 Արտասուքով լվացի:

Նայի՛ր նրան՝ երեք գույնով
 Նվիրական մեր նշան,
 Թող փողփողի թշնամու դեմ,
 Թող միշտ պանծա Հայաստան:

Ամենայն տեղ մահը մի է,
 Մարդ մի անգամ պիտ մեռնե,
 Բայց երանի՛, որ յուր ազգի
 Ազատության կզոհվի:

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՆՎԱԳՆԵՐ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԵՄԱՆԵՐՈՎ

Կոմիտաս

Allegretto amabile

I

Piano

mf

p

f-p

1.

2.

II

mf

First system of musical notation. The right hand plays a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a rhythmic accompaniment. The system concludes with a double bar line and a repeat sign. The dynamic marking *p* (piano) is placed above the first measure of the repeat, and *cresc.* (crescendo) is placed above the second measure.

Second system of musical notation. It features a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.'). The first ending leads back to the beginning of the system, while the second ending concludes the piece. Dynamic markings include *dim.* (diminuendo) and *dim. e rit.* (diminuendo e ritardando).

VII

Allrezza, energico

Third system of musical notation, beginning with a forte (*f*) dynamic marking. The right hand features a series of eighth-note chords, and the left hand plays a rhythmic accompaniment with eighth notes.

Fourth system of musical notation, continuing the energetic theme with eighth-note chords in the right hand and a rhythmic accompaniment in the left hand.

Fifth system of musical notation, featuring a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.'). The first ending leads back to the beginning of the system, while the second ending concludes the piece.

IX

Con alterezza

First system of musical notation for section IX, measures 1-3. The music is in 6/8 time with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The upper staff (treble clef) features a melodic line with slurs and accents. The lower staff (bass clef) provides a harmonic accompaniment. Dynamics include *p* (piano) in measure 1, and *mf* (mezzo-forte) and *p* (piano) in measure 3.

Second system of musical notation for section IX, measures 4-6. The notation continues from the first system. Dynamics include *mf* (mezzo-forte) and *p* (piano) in measure 6. The system concludes with repeat signs.

X

Calmo

First system of musical notation for section X, measures 1-4. The music is in 6/8 time with a key signature of one flat (Bb). The upper staff (treble clef) has a melodic line with slurs and accents. The lower staff (bass clef) has a harmonic accompaniment. Dynamics include *mp* (mezzo-piano) in measure 1 and the instruction *sempre legato* (always legato) in measure 2.

Second system of musical notation for section X, measures 5-8. The notation continues from the first system. Dynamics include *mf* (mezzo-forte) in measure 6. The system concludes with repeat signs.

Third system of musical notation for section X, measures 9-12. The notation continues from the second system. Dynamics include *p* (piano) in measure 9 and *poco rit.* (poco ritardando) in measure 11. The system concludes with repeat signs.